

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobců: **a) J. M., b) J. H.**, oba zastoupeni JUDr. Romanem Andělem, advokátem se sídlem Praha 2, Šafaříkova 453/5, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihočeského kraje**, se sídlem České Budějovice, U Zimního stadionu 1952/2, o kasační stížnosti žalobců proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 27. 2. 2023, č. j. 64 A 3/2023 - 24,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobců JUDr. Romanovi Andělovi, advokátovi, **se nepřiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobců v řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Včas podanou kasační stížností se žalobci domáhají zrušení v záhlaví označeného usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích, kterým byla odmítnuta jejich žaloba proti rozhodnutím žalovaného ze dne 8. 12. 2022, č. j. KUJCK 145759/2022, a ze dne 8. 12. 2022, č. j. 145827/2022. Těmito rozhodnutími byla dle § 97 odst. 3 správního řádu zrušena rozhodnutí Městského úřadu Tábor ze dne 5. 8. 2022, č. j. P 2022 827/2022 Dr., a ze dne 13. 10. 2022, č. j. P1195/2022 Zn, jimiž byla obviněná X uznána vinnou ze spáchání přestupku proti občanskému soužití podle § 7 odst. 1 písm. a) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Uvedených přestupků porušení občanského soužití se měla obviněná dopustit tím, že verbálně napadla oba žalobce (kteří byli v přestupkových řízeních v postavení osob přímo postižených spácháním přestupku).

[2] Krajský soud nejprve konstatoval, že podle ustálené judikatury nemají osoby odlišné od obviněného žalobní legitimaci proti výroku rozhodnutí o přestupku týkajícího se viny obviněného či sankce vůči němu ve smyslu § 65 odst. 1 soudního řádu správního (dále

jen „s. ř. s.“). Podle rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2007, č. j. 2 As 46/2006 - 100, č. 2276/2011 Sb. NSS, soud takovou žalobu odmítne jako žalobu podanou osobou k tomu zjevně neoprávněnou podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Dále krajský soud uvedl, že žalobcům nebyla přestupky způsobena škoda, protože nebyli účastníky přestupkového řízení (poškozenými), nýbrž (jen) osobami na tomto řízení zúčastněnými, jimž náleží jen vybraná procesní práva. Podle nové právní úpravy (zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich) jsou řízení o přestupcích zahajována výlučně z úřední povinnosti (nikoli na návrh) a nelze tak již uvažovat o kategorii navrhovatelů, jakožto účastníků správního řízení. Nově je upraveno procesní postavení osoby, jejíž souhlas je podmínkou pro zahájení řízení o přestupku. Tím se rozumí *osoba přímo postižená spácháním přestupku*, nicméně ji nelze považovat za účastníka řízení, a ačkoli je nadána jistými procesními právy, nemá ani právo podat ve věci odvolání. Jelikož § 65 odst. 2 s. ř. s. váže aktivní legitimaci k podání žaloby výhradně k osobě účastníka řízení, je zřejmé, že žalobci, kteří měli v předcházejícím přestupkovém řízení postavení osob přímo postižených spácháním přestupku, nebyli legitimováni k podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu o přestupku ani na základě tohoto ustanovení. Z těchto důvodů krajský soud žalobu postupem podle § 46 odst. 1 písm. c) odmítl.

[3] Proti usnesení krajského soudu podali žalobci (dále jen „stěžovatelé“) kasační stížnost, jejíž důvody podřazují pod § 103 odst. 1 písm. a), d) a e) s. ř. s.

[4] Stěžovatelé (bez jakékoli konkrétní argumentace) namítají, že se měl krajský soud zabývat věcí meritorně, tedy že neměl žalobu odmítnout. Odmítnutím žaloby došlo ke zkrácení práv stěžovatelů. Stěžovatelé se domnívají, že jakožto osobám přímo postiženým spácháním přestupku jim musí být umožněno bránit se opravnými prostředky proti rozhodnutí správního orgánu.

[5] Usnesení krajského soudu považují stěžovatelé za *svévolné, překvapivé a nepředvídatelné*. Namítají jeho nepřezkoumatelnost, neboť se krajský soud nevypořádal s námitkou, že žalovaný svévolně zrušil pravomocné rozhodnutí, neboť mu nebyl dán podnět k zahájení přezkumného řízení. Krajský soud se nevypořádal ani s námitkami, že stěžovatelé neměli možnost *vyjádřit se* ve zkráceném přezkumném řízení a že musejí mít možnost se proti zahájení přezkumného řízení odvolat. Tím byla porušena práva stěžovatelů na spravedlivý proces.

[6] Dále stěžovatelé upozorňují, že ačkoli požádali o ustanovení advokáta, který by doplnil žalobu, krajský soud tuto žádost zamítl, protože stěžovatelé neměli možnost žalobu doplnit.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že stěžovatelé vystupovali v přestupkových řízeních jako osoby přímo postižené spácháním přestupku. Neměli tedy postavení účastníků řízení, protože neměli právo podat odvolání. Žalovaný se ztotožňuje se závěry krajského soudu a navrhl proto, aby kasační stížnost byla zamítnuta.

[8] Vzhledem k tomu, že napadený rozsudek krajského soudu byl vydán specializovanou samosoudkyní, musel Nejvyšší správní soud nejprve posoudit, zda kasační stížnost *svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelů*, tj. otázku přijatelnosti kasační

pokračování

stížnosti (§ 104a s. ř. s.). Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikatorní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu existuje zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. O zásadní pochybení ve smyslu uvedeném pod bodem (4) půjde především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Tato kritéria přijatelnosti kasační stížnosti jsou použitelná i po novele § 104a odst. 1 s. ř. s., která s účinností od 1. 4. 2021 rozšířila okruh případů, při jejichž přezkumu zdejší soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28).

[9] Nejvyšší správní soud vyhodnotil kasační stížnost jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s., neboť (v rozsahu, ve kterém není nepřijatelná – viz dále) svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelů. Ani jednu ze situací popsanych v předcházejícím odstavci Nejvyšší správní soud v nyní projednávané věci neshledal na základě níže uvedených důvodů.

[10] Nejprve je třeba upozornit, že stěžovatelé v kasační stížnosti (i jejím doplnění) i přes poučení Nejvyššího správního soudu pouze opakují či parafrázuji žalobní argumentaci a obecně namítají, že krajský soud měl meritorně přezkoumat rozhodnutí žalovaného. Žádným způsobem nepolemizují s rozhodovacími důvody, na nichž stojí usnesení krajského soudu a vůbec se nevyjadřují k důvodu odmítnutí žaloby, kterým byla absence jejich aktivní procesní legitimace.

[11] Napadeným usnesením krajský soud žalobu odmítl; nepřistoupil tedy vůbec k jejímu věcnému projednání. Pro tuto situaci je vyhrazen kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., který spočívá (mimo jiné) v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. V tomto případě tedy nelze kasační stížností argumentačně mířit (byť i jen zprostředkovaně) i do rozhodnutí správních orgánů napadených žalobou, nýbrž jen do rozhodnutí krajského soudu (srov. usnesení tohoto soudu ze dne 30. 6. 2020, č. j. 10 As 181/2019 - 63, č. 4051/2020 Sb. NSS.). Úkolem stěžovatelů v řízení o kasační stížnosti v této věci tedy bylo zcela konkrétními a srozumitelně formulovanými námitkami zpochybnit zákonnost usnesení o odmítnutí žaloby. Jak však již bylo uvedeno výše, tímto směrem rozhodující část kasační argumentace vedena není; pouhý blíže neodůvodněný nesouhlas se závěry krajského soudu nespĺňuje esenciální požadavky kladené na formulaci kasačních námitek a v tomto rozsahu je proto kasační stížnost nepřijatelná, neboť se neopírá o důvody uvedené v § 103 s. ř. s. (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

[12] Namítají-li dále stěžovatelé nepřezkoumatelnost napadeného usnesení s tím, že se krajský soud nevypořádal s jejich žalobními námitkami, jde ve světle výše uvedených závěrů o námitku zcela nedůvodnou. Stěžovatelé zcela pomíjejí fakt, že se krajský soud v případě odmítnutí žaloby jejich žalobními námitkami nemůže věcně zabývat.

[13] Stěžovatelé konečně namítají vadu řízení spočívající v tom, že krajský soud zamítl jejich žádost o ustanovení zástupce z řad advokátů ze dne 20. 2. 2023, pročez neměli možnost žalobu doplnit. V tomto ohledu je nejprve třeba korigovat tvrzení stěžovatelů, neboť krajský soud o předmětné žádosti stěžovatelů vůbec nerozhodl. Nešlo však z jeho strany o opomenutí, neboť v odůvodnění napadeného usnesení (odst. 14) výslovně uvedl, že o uvedené žádosti nerozhodoval, a vyložil proč.

[14] Krajský soud svůj postup odůvodnil odkazem na právní názor vyslovený v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Ans 6/2008 - 48. Dle právní věty publikované k tomuto rozsudku ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (č. 1741/2009 Sb. NSS) platí, že „[j]e-li v době podání návrhu zcela zjevné, že nejsou splněny podmínky řízení o podaném návrhu a že tento nedostatek podmínek řízení je neodstranitelný, není úkolem soudu toto řízení dále vést a rozhodovat např. o žádosti navrhovatele o ustanovení zástupce dle § 35 odst. 8 s. ř. s., ale naopak řízení bez dalšího ukončit tím, že bude příslušný návrh dle § 46 s. ř. s. odmítnut, či v zákonem stanovených případech řízení zastaveno. Je tedy zcela evidentní, že postup krajského soudu, který nerozhodl o návrhu na ustanovení zástupce žalobcům za situace, kdy žalobu a limine odmítal jako podanou osobami zjevně k tomu neoprávněnými, je zcela v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu; platí-li, výše uvedený závěr pro řízení o žalobě, kterou nelze projednat pro nedostatek podmínek řízení, pak za použití argumentu a *minor ad maius* platí tím spíše v případě aliminace žaloby, kdy řízení o žalobě vůbec neprobíhalo.

[15] S ohledem na výše uvedené skutečnosti je zřejmé, že kasační stížnost je (v rozsahu, ve kterém není nepřipustná) nepřijatelná, neboť postup krajského soudu je plně v souladu s judikaturou kasačního soudu, od které není důvod se jakkoli odchýlovat. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost postupem dle § 104a s. ř. s. pro nepřijatelnost odmítl.

[16] Rozhodnutí o nákladech řízení vychází z principu úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, část III. 4.; č. 4170/2021 Sb. NSS). Stěžovatelé (na základě zjednodušeného posouzení věci) v řízení úspěch neměli, proto nemají právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšnému žalovanému v řízení žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly. Proto soud nepřiznal náhradu nákladů tohoto řízení žádnému z účastníků.

[17] Stěžovatelům byl k jejich žádosti usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 6. 2023, č. j. 3 As 22/2023 - 29, pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát JUDr. Roman Anděl. Ustanovený zástupce, jakožto právní profesionál, si musel být vědom, že stěžovatelé nemohou mít ve věci úspěch, nebudou-li kasační stížností rozporovat závěr krajského soudu o nedostatku jejich aktivní procesní legitimace, coby důvod pro odmítnutí žaloby. Tento fakt považuje Nejvyšší správní soud za zcela zřejmý, nevyžadující žádné hlubší právní úvahy; z pohledu právního profesionála poskytujícího

pokračování

kvalifikované právní služby jde nepochybně o úvahu triviální. Z tohoto důvodu nelze právní službu poskytnutou zástupcem stěžovatelů (doplnění kasační stížnosti ze dne 11. 7. 2023) považovat za účelné úkony právní služby ve smyslu § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Nejvyšší správní soud proto ustanovenému zástupci stěžovatelů odměnu za zastupování a s tím spojenou náhradu hotových výdajů nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. listopadu 2023

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu